

BSZ - Nieuwsbrief

Bomenstichting Zutphen e.o.

Oktober 2018, jaargang 16 nr. 3

Ontwikkeling nieuwe Bomenwandelroute Zutphen

Kort na de oprichting van de Bomenstichting Zutphen e.o. in 2002, een kleine 16 jaar geleden, heeft het toenmalige bestuur, onder leiding van Jeroen Philippona een korte bomenwandelroute gemaakt onder de naam: "Monumentaal Groen in Zutphen – een wandeling langs bijzondere Zutphense bomen". Aanleiding was de bezorgdheid over het verdwijnen van veel bomen en ander groen in Zutphen.

De route heeft destijds bij de oude VVV tegenover het station te koop gestaan. Regelmatig waren de boekjes uitverkocht en moest een nieuwe voorraad aangeleverd worden.

Na verloop van tijd verouderde de route echter, doordat bomen moesten worden gekapt, omdat ze gestorven waren of om een

andere reden weg moesten worden gehaald. Besloten werd de route een update te geven, maar de praktijk was weerbarstig en het tijdgebrek groot, waardoor dat voornemen niet werd gerealiseerd en enigszins op de achtergrond raakte.

Monumentendag 2013 kreeg het thema "Groen van Toen". In het kader daarvan werd de Bomenstichting gevraagd mee te doen. We boden aan om een korte bomenwandelroute te maken in het centrum.

Deze route, genaamd "Groen van Toen", die een langere en een kortere versie kende, werd samen met de route "Monumentaal Groen in Zutphen" gebruikt als basis voor de nieuwe route die vanaf 15 oktober 2018 bij de VVV aan de Houtmarkt te koop zal zijn.

Bomenwandelroute in en om het centrum van Zutphen

Het ontwikkelen van deze nieuwe route, waarin 42 bomen beschreven zijn, heeft veel tijd en energie gekost. Eerst moest een route worden uitgezet die de mensen langs voldoende interessante bomen leidt.

Vervolgens werden alle bomen van een nieuwe omschrijving voorzien. Daar waar mogelijk werd daarbij gebruik gemaakt van de gegevens in genoemde oude routes. Fotomateriaal werd uitgezocht en waar niet beschikbaar, nieuw gemaakt.

Op de kaartjes, die ook opnieuw samengesteld moesten worden, staat de route van boom naar boom afgebeeld. De route is nu ongeveer 5 km lang, maar kan halfweg worden afgekort. Na de eerste test door vrijwilligers, personen die Zutphen niet kennen, moesten de kaartjes allemaal weer aangepast worden.

De hoeveelheid gegevens die in de route zijn opgenomen noopte ons om een boekje te maken op A4-formaat. Misschien iets minder makkelijk tijdens de wandeling, maar wel veel beter te lezen en te gebruiken.

Het bestuur van de Bomenstichting wenst u, als u de route gaat kopen en lopen, veel plezier. Mocht u nog fouten in de tekst ontdekken dan horen we dat graag. Ook als u constateert dat een bepaalde boom niet meer aanwezig is, willen wij dat graag weten. We kunnen met uw gegevens de VVV informeren, zodat andere wandelaars niet hoeven te zoeken en natuurlijk kunnen we daarmee de volgende edities weer up-to-date maken.

Rob Weimer

Het Witte Lint is een jammerlijke mislukking geworden, maar wat nu?

Over de aanplant van het Witte Lint is al ver voor de aanleg het nodige geschreven. Het kunstwerk is bejubeld en verguisd. Wat de een mooi vond werd door anderen een aanfluiting genoemd. Hieruit blijkt dat smaken verschillen. Je bent een liefhebber van bonsai en vormbomen of niet.

Dat de visuele impressie ook bereikt zou zijn zonder een knik in de stam is duidelijk, maar dan is er geen sprake meer van een kunstwerk. De kunstenaar is in overleg met deskundigen op zoek gegaan naar een uitbundig witbloeiende boom en daarbij is de keuze gevallen op een meidoorn.

Kort na de aanplant in december 2016 is een groot deel van de bomen omgewaaid en heeft takbreuk opgelopen. De bomen zijn daarna stevig verankerd, waarbij het vastzetten van de kroon helaas achterwege bleef. Dit werd gedaan om de uitstraling van het kunstwerk geen geweld aan te doen.

In het voorjaar van 2017 is door deskundigen van onze Bomenstichting vastgesteld dat de bomen, vermoedelijk door het schrale weer, maar moeilijk op gang kwamen. De verzwakte bomen werden op dat moment gevoelig voor de perenprachtkever. Deze, moeilijk op tijd waar te nemen, aantasting bleek een jaar later in 2018 de oorzaak te zijn van de dood van de bomen.

Op woensdag 27 juni 2018 werd in de vakbladen een advertentie geplaatst waarin o.a. de volgende tekst:

“Kunstwerk Het Witte Lint wordt bedreigd door de perenprachtkever. Dit insect heeft al ruim 500 van de 1100 plus meidoorns aangetast. Om verdere besmetting te voorkomen moesten deze bomen gekapt worden.”

Olga van de Veer van de Provincie Gelderland roept de lezers op met alternatieve boomsoorten te komen om het kunstwerk in Zutphen weer compleet te maken.

Een uitdaging dus!

De Bomenstichting Zutphen heeft deze “handschoen opgepakt” en een brief met daarin een voorstel voor herinrichting van het Witte Lint aan Olga van de Veer geschreven.

Enkele citaten uit die brief aan Mevr. Olga van de Veer,

Naar aanleiding van een oproep in de vakbladen door de Provincie Gelderland reageert de Bomenstichting Zutphen e.o. (BSZ) om U met ons advies in deze te ondersteunen. De reden hiervoor is dat we positief staan tegenover de aanplant van een kilometers lange nieuwe wegbeplanting in onze gemeente.

Onze ideeën t.b.v. het vernieuwen van het Witte Lint:

Ons advies is ongeveer gelijk aan het genoemde in onze brief van januari 2010 met enkele aanvullingen, afgedwongen door de inrichting en omstandigheden van het huidige Witte Lint:

Haal alle granieten palen langs de route weg en maak daarmee kleine geconcentreerde accenten, op plekken waar wat meer ruimte is. Maak cirkels en slingers van de palen en combineer die met bomen uit de eerste categorie. Deze kunnen dan uitgroeien tot solitaires in het landschap. De heren Rietveld en De Lyon weten daar vast wel raad mee.

Het Lint kan aangeplant worden met witbloeiende boom- en struikvormers in > 10 soorten in kleine handelsmaten.

De voordelen van een dergelijke gemengde aanplant zijn:

- de biodiversiteit van een degelijke aanplant is enorm
- de bloeiperiode van het Witte Lint zal door de verschillende soorten > 5 maanden duren, veel langer dan de bloeiperiode van meidoorns alleen
- de soorten selecteren van nature vanzelf uit door de verschillende groeiplaats- en microklimaatomstandigheden, waardoor deze automatisch op de voor hen meest geschikte plaats komen te staan
- de wegbeplanting is geschikt als vliegroute voor vleermuizen
- de wens om een wit bloeiend lint te creëren komt veel sneller en kwalitatief beter tot stand
- een dergelijke brede haag zal wind en storm veel minder voelbaar maken op het wegtracé, waardoor het daar veiliger wordt
- er is veel nestelmogelijkheid voor vogels en andere kleine dieren
- het is veel goedkoper in aanleg (alleen te ver overhangende beplanting periodiek snoeien)
- het is veel goedkoper in onderhoud (niet meer maaien).

Henk Sloopjes & Rob Weimer

De Perenprachtkever

Een hongerige prachtkever in Zutphenland,
Bezocht een verzwakte meidoornplant.

Hij knabbelde vrolijk het lint vol met gaten,
Om de rest aan de natuur over te laten.

Oh.. wat een ramp, wie heeft er verstand,
Hoe nu verder met de rest van het bestand.

De bedenkers durven niet meer te praten,
Aan wie zullen we het nu eens overlaten.

Woedi

GeoVisia, Bomenbeheerplan & kapaanvragen

Ergens in 2017 vertelde een ambtenaar van de gemeente Zutphen ons dat er binnenkort een nieuw bomenbeheerprogramma in GeoVisia zou worden gemaakt. In dit door de dienst “Beleid en Beheer” beheerde programma zou ook een modus voor behandeling van de kapaanvragen worden opgestart.

Alle bomen van de gemeente zijn in dat programma via een code op te roepen. Medewerkers kunnen via hun laptop, buiten bij de boom, de gegevens rechtstreeks in het programma noteren in het zogenaamde “boompaspoort”. De medewerkers van het boomverzorgingsbedrijf Tree-O-Logic, die voor de gemeente de VTA (Visual Tree Assessment) verzorgen, kunnen in het paspoort ook rechtstreeks hun bevindingen noteren en de gegevens over de gezondheid van de boom optimaliseren.

In augustus 2018 was het zover dat de modus, waarin de BSZ kan inloggen, gereed was. Voor ons gaat het daarbij uitsluitend om de beoordeling van kapaanvragen. Sinds 2012 kregen we de aanvragen digitaal toegestuurd. Na controle stuurden we een klein rapportje terug met daarin ons advies.

In het nieuwe systeem hebben we wat minder werk, omdat zoals

gezegd alle gegevens in het digitale paspoort van de boom te vinden zijn. Ook de kapaanvragen worden daarin gezet.

Het stadium waarin een kapaanvraag is wordt nu op de kaart met verschillende symbooltjes aangegeven. Diverse medewerkers leveren hun aandeel in het advies en als alle betrokkenen de aanvraag hebben goedgekeurd, wordt een vergunning afgegeven.

Ons eigen datasysteem hebben we nu niet meer nodig, omdat we de nieuwe aanplant van bomen zelfstandig kunnen selecteren in GeoVisia. De uitdraai kunnen we samen met een van beide wijkbeheerders controleren. We doen dit meestal na drie groeiseizoenen, omdat dan pas duidelijk is of de jonge boom is “aangeslagen” of niet.

Op deze manier kunnen we nog beter “de vinger aan de pols van de bomen” houden.

De BSZ is erg blij dat het nu zover is. Er zijn weliswaar nog wat “kinderziektes” te verhelpen, maar we hebben er het volste vertrouwen in dat het goed komt.

Rob Weimer

Activiteiten BSZ

Allereerst willen wij onze donateurs hartelijk bedanken voor hun donaties! Deze stellen ons in staat om tal van activiteiten te ontplooiën en de belangen van de bomen in Zutphen en omstreken zo goed als mogelijk te behartigen. Wat zijn die activiteiten?

1. Zoals wellicht bekend heeft de BSZ twee keer per jaar direct overleg met de wethouder. Een greep uit de onderwerpen die de BSZ daarbij aan de orde heeft gesteld:

- handhaving door de gemeente van vergunningplicht bij het kappen van bomen op een privaat perceel groter dan 2500 m²
- reconstructie Deventerweg: de BSZ wordt direct betrokken bij de besluitvorming over de bestaande lindebomen en de nieuw aan te planten bomen
- het snoeibeleid: toezegging dat zowel reguliere grote snoeiacties als grote ingrepen bij Monumentale bomen bij de BSZ worden aangemeld
- beleid en visie bomen in het buitengebied i.v.m. de wet Natuurbescherming en de nieuwe Omgevingswet
- Provinciale kapaanvragen i.h.k.v. de Boswet
- nadenken over een potje onderhoud particuliere bomen; dit zou een stimulans kunnen zijn voor burgers om particuliere bomen aan te melden voor de lijst Bijzondere Bomen
- herplantplicht bij het kappen van gemeentelijke bomen
- stormperikelen: bijvoorbeeld de grote onvrede over de zogenaamde noodkap van een schitterende Acacia aan het Vispoortplein welke in onze ogen geen noodkap was; bovendien zijn wij niet conform afspraak van te voren ingelicht over deze noodkap; de gemeente erkent hierin fouten te hebben gemaakt; er moet een betere omschrijving van 'noodkap' komen
- moet er een gemeentelijk bomenfonds komen?
- bescherming van bomen dichtbij perceelgrenzen.

De hulst

Hulst is de enige groenblijvende loofboom in onze bossen, de boom, meestal een grote struik, heeft aantrekkelijk, mooi glimmend blad met een decoratief gekrulde rand. Die rand, dat is een raar verhaal. In Spanje werden hulstbomen onderzocht. Het bleek dat tot de reikwijdte van de daar grazende edelherten en geiten de hulstbladeren stekeliger dan daarboven. De hulstbomen laten dus stekels aan hun bladeren groeien wanneer de kans op vrachtschade groter is! Slimme boom, die hulst. De bladeren kunnen, als ze niet opgegeten worden tot vijf jaar oud worden, waarna ze afvallen. De mannelijke en de vrouwelijke bloem komen op verschillende planten voor, de hulst is dus een tweehuizige plant. Na de bloeitijd, die van mei tot in juni valt krijgen de vrouwelijke struiken scharlakenrode bessen.

De vogels zijn er gek op, maar voor mensen zijn de bessen giftig. De vogels poepen de pitten weer uit, waardoor de soort zich kan verspreiden. Hulst verdraagt de vaak zure bosgrond, maar kan ook prima op gronden met een iets hogere zuurgraad groeien. Hulst kan, als hij met rust gelaten wordt, enkele eeuwen oud worden.

2. Overige activiteiten:

- wij werken o.m. samen met de Stichting Waardevol Warnsveld, de Landelijke Bomenstichting, de Bomenstichting Achterhoek, de Vereniging Bomenbelang Bronkhorst, de Vogelwerkgroep Zutphen en omstreken, en nemen deel aan o.m. de Vakgroep Monumentaal Erfgoed Zutphen
- wij voeren overleg met Stichting Woonbedrijf Ieder1 over hun bomenbeleid
- wij zijn betrokken bij o.m. het overleg met de provincie Gelderland over de commotie rond de kap van bomen langs provinciale N-wegen en het overleg over landschapsbeheer in de Graafschap
- het Witte Lint (provinciale aangelegenheid): betrokkenheid en advisering over een alternatief (o.m. geen 'gebogen' bomen maar een diversiteit aan witbloeiende struiken)
- uiteraard worden kapaanvragen voor advies aan ons voorgelegd
- ook worden wij regelmatig door particulieren benaderd met vragen over gemeentelijk (snoei-)onderhoud of over de slechte conditie van bepaalde bomen; wij voeren dan regelmatig zelf onderzoek uit en geven advies
- en tot slot organiseren wij regelmatig een bomenexcursie.

Mocht u op- of aanmerkingen hebben of belangstelling voor nauwere betrokkenheid bij onze stichting dan vernemen wij dat uiteraard graag.

Ieke Vreeken